

Μέσα ἀπὸ τὴν ὕμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ὁποία δανεῖζεται ἐκφράσεις καὶ βασίζεται σὲ γεγονότα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, προεικονίζεται καὶ προτυπώνεται τὸ μυστήριο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Μεταξὺ ἄλλων, οἱ ὕμνογράφοι τὶς ἀποδίδουν τέσσερα μοναδικὰ χαρακτηριστικά. Τὴν ἀποκαλοῦν κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ, σκηνὴν ἐπουράνιον, ἔμψυχον ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ πύλην τοῦ οὐρανοῦ.

Κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ σημαίνει ὅτι τὸ πρόσωπό της φανερῶνει τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἡ ἴδια τὸν φιλοξένησε στὴ μήτρα της καὶ ὁ Κύριος τὴν ἀγίασε. Ὑπάρχει γιὰ νὰ δείχνει τὶς συνεταγμένες τοῦ Θεοῦ, τὸν τόπο Του, τὴν παρουσία Του, καὶ ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴ φωτισμένη ὑπόδειξή της στὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας «ὅ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε» (Ἰω. β´ 5), ὑπάρχει γιὰ νὰ μᾶς προτρέπει στὴν ὑπακοή τοῦ Υἱοῦ της. Ὅποιος τὴν βλέπει, βλέπει τὸν Θεό.

Ἀποκαλεῖται ὁμως καὶ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ, πὺ σημαίνει ὄχι ἀπλῶς τόπος διαμονῆς ἢ φανέρωσης τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τόπος ἀναπαύσεώς Του. Τόπος πὺ πραγματικὰ εὐαρέστησε στὸν Θεό, ἱκανοποίησε τὴν προαιώνια βουλή Του καὶ ἐξέφρασε τὴν ἀπειρη ἀγάπη Του καὶ τὸ αἰώνιο θέλημά Του.

Χαρακτηρίζεται ἐπίσης καὶ ναὸς τοῦ Θεοῦ, πὺ σημαίνει ὅτι διὰ τῆς Θεοτόκου ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτει τὸ μυστήριο, τὰ σημεῖα καὶ τὰ θαύματά Του, αὐτὰ πὺ ξεπερνοῦν τὴ λογική μας, αὐτὰ πὺ καταργοῦν τὴν παχύτητα καὶ τὴ μικρότητά μας, αὐτὰ πὺ φανερῶνουν τὴν ἄλλη λογική καὶ ἀποκαλύπτουν τὴν ἄλλη ζωὴ, καταδεικνύουν ἕναν ἄλλον κόσμον ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς πτώσεως, ἕναν ἀληθινὸν κόσμον πέραν ἀπὸ τὸν πραγματικὸν κόσμον, ἕναν κόσμον στὸν ὁποῖο καλεῖται ὁ καθένας μας νὰ μπεῖ μέσα καὶ νὰ ζήσει. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι στὸ πρόσωπό της ἐμπιστεύεται ὁ Θεός τὰ μυστικά του, καὶ αὐτὴ τὰ μοιράζεται μὲ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ Παναγία λοιπὸν δείχνει τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, ἐκφράζει τὸ θέλημά Του καὶ ἀποκαλύπτει τὸ μυστήριό Του. Αὐτὰ ὅλα δὲν ἀποτελοῦν ὁμως προνόμια ἢ ἔστω δῶρα πρὸς αὐτὴν, τὰ ὁποῖα αὐτὴ τὰ κρατᾷ γιὰ τὸν ἑαυτὸ της, ἀλλὰ χαρίσματα πὺ τὰ μοιράζεται μὲ τὴν Ἐκκλησία, δηλαδή μὲ τὸν κόσμον ὅλον, πὺ τῆς δόθηκαν γιὰ νὰ τὰ δίνει. Συνεπῶς κάθε ἕνας πὺ μπορεῖ νὰ ἀποκαταστήσει μιὰ πνευματικὴ σχέση καὶ ἐπικοινωνία μὲ τὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου δὲν γνωρίζει μόνον τὴν

Παναγία, αλλά κυρίως εισέρχεται στον γνόφο της παρουσίας, του θελήματος και του μυστηρίου της Τριαδικής θεότητας.

Τέλος, η Παναγία είναι και πύλη. Αυτό σημαίνει ότι είναι πέρασμα προς τον ουρανό. Ο πόθος του κάθε πιστού είναι να γίνει ούράνιος άνθρωπος, «ήμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. γ' 20), «τὰ ἄνω ζητοῦμεν, τὰ ἄνω φρονοῦμεν» (Κολ. γ' 1,2). Ἡ πύλη διὰ τῆς ὁποίας κανεὶς εισέρχεται σὲ αὐτὴν τὴν οὐράνια κατάσταση, στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, εἶναι τὸ πρόσωπο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ὅπως γιὰ νὰ εἰσέλθουμε σὲ ἕναν χῶρο χρειάζεται ὀπωσδήποτε μία πόρτα, ἔτσι καὶ στὸ μυστήριο τοῦ Θεοῦ δὲν εἰσερχόμεθα ἀπὸ τὸν τοῖχο τῆς λογικῆς, οὔτε ἀπὸ τὴν παγίδα τοῦ ἐμπαθοῦς βίου ἀλλὰ ἀπὸ τὴν κεντρικὴ εἴσοδο τοῦ Θεομητορικοῦ προσώπου. Τὸ ἠθικὸ πρότυπό της, ἡ προσφυγὴ στὴ μητρικὴ προστασία της, οἱ πρεσβεῖες της, ἡ χάρις της, ἡ μυστικὴ σχέση μαζί της διευκολύνουν τὴν ψυχὴ νὰ εἰσέλθει στὸν χῶρο τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὴ ἡ σχέση μὲ τὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου ἐκφράζεται πληθωρικὰ μέσα ἀπὸ τὶς τόσο δημοφιλεῖς στοὺς Ὀρθοδόξους ἀκολουθίες τῶν δύο Παρακλητικῶν Κανόνων καὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου. Οἱ δύο πρῶτες ὑπογραμμίζουν τὴ μετοχὴ τῆς Θεοτόκου στὶς καθημερινὲς ἀνάγκες τῆς ζωῆς, ἐνῶ ἡ ἄλλη ἀποτελεῖ δοξολογικὴ προσευχὴ πού μᾶς βοηθεῖ νὰ γίνουμε κοινωνοὶ τῆς αἰώνιας δόξας της. Οἱ Παρακλήσεις τὴν φέρνουν κοντὰ μας, ἐνῶ οἱ Χαιρετισμοὶ μᾶς ἀνεβάζουν κοντὰ της.

Στοὺς Παρακλητικοὺς Κανόνες ἐκφράζεται ἡ ἀμεσότητα τῆς σχέσης τῶν πιστῶν μὲ τὴν Θεοτόκο καὶ ἡ βαθειὰ της κατανόηση τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ἡ ἀνάγκη τῆς προστασίας της σὲ περιστάσεις κινδύνων, θλίψεων, ἀσθενειῶν, ἀναγκῶν καὶ συμφορῶν. Ἡ παράδοση καὶ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας ἐπιβεβαιώνει τὴ δύναμη τῶν προσευχῶν καὶ τῶν πρεσβειῶν της, καθόσον «πολλὰ ἰσχύει δέησις Μητρὸς πρὸς εὐμένειαν Δεσπότου». Οἱ πρεσβεῖες της στηρίζουν τὸν ἀγῶνα τῆς σωτηρίας μας ὅσο ἴσως τίποτε ἄλλο, γι' αὐτὸ καὶ στὶς λειτουργίες μας αὐτὲς ἐπικαλούμαστε, ψάλλοντας: «ταῖς πρεσβεῖες τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς».

Μὲ τὴν ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν, ὁμολογοῦμε τὸ μυστήριο τῆς ἐκ παρθένου γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, πού ὅμως οὔτε νὰ τὸ κατανοήσουμε μπορούμε οὔτε νὰ τὸ περιγράψουμε οὔτε νὰ τὸ ἐξηγήσουμε• «Ἰλιγγιᾶ δὲ νοῦς ἅπας σοῦ τὸν τόκον νοεῖν». Αὐτὸ ὅμως, ἀντὶ νὰ σκανδαλίζει τὴ σκέψη, ταπεινώνει τὴν καρδιὰ καὶ γεννᾷ θαυμασμὸ καὶ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Κύριο γιὰ τὴ σοφία, τὴν ἀγάπη Του καὶ τὴν ἄκρα συγκατάβασή Του. Μὲ ἄλλα λόγια, ζῶντας κανεὶς τὸ μυστήριο τῆς Ὑπεραγίας Παρθένου, ὁμολογεῖ τὸ μυστήριο Τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Εὔχομαι νὰ δώσει ὁ Θεὸς ἡ Παναγία νὰ αποτελέσει καὶ τὴν δική μας μητέρα στὴν καθημερινή μας ζωὴ, τὸν ἀρωγὸ τῆς σωτηρίας μας, τὴν παραμυθία, τὸν συμπαραστάτη καὶ ταυτόχρονα τὸ πρόσωπο αὐτὸ πού θὰ μᾶς ἀποκαλύπτει διαρκῶς τὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ.

Αὐγούστος 2020